

Het speelveld van de medezeggenschap bij wijziging pensioenregeling

Bijeenkomst VVA, 30 mei 2013

Nicolette Opdam

HOLLAND VAN GIJZEN

ADVOCATEN EN NOTARISSEN

Inhoud presentatie

- ▶ Pensioen – de basisdocumenten
  - ▶ De pensioenovereenkomst
  - ▶ De uitvoeringsovereenkomst
  - ▶ Het pensioenreglement
- ▶ Wat als de pensioenovereenkomst wordt gewijzigd?
  - ▶ Verzekerde regeling & PremiePensioenInstelling (PPI)
  - ▶ Bedrijfstakpensioenfondsen & ondernemingspensioenfondsen
- ▶ Wijziging met instemming of eenzijdig
- ▶ Beperking aan wijziging van de pensioenovereenkomst
  - ▶ Geen aantasting opgebouwde pensioenaanspraken
  - ▶ Uitgewerkte rechtssituatie

Pensioen → eerst de basis

- ▶ Pensioentoezegging

- ▶ Niet verplicht

- ▶ maar kan in arbeidsvoorwaarden worden aangeboden door de werkgever (is veelal de praktijk)
    - ▶ meer dan 90% van de werknemers heeft een aanvullend pensioen

- ▶ Wanneer pensioen wordt aangeboden door werkgever → pensioenovereenkomst

De pensioenovereenkomst I

- ▶ Totstandkoming pensioenovereenkomst door aanbod & aanvaarding
  - ▶ Schriftelijk aanbod binnen maand na aanvang werkzaamheden (7:655 lid 3 BW jo art. 7 PW)
- ▶ Karakter van de pensioenovereenkomst moet worden aangegeven → art. 10 PW
  - ▶ Uitkerings-, kapitaal- of, premieovereenkomst?

De pensioenovereenkomst II

- ▶ **Vorm pensioenovereenkomst**
  - ▶ In een aparte overeenkomst
  - ▶ Als paragraaf in de arbeidsovereenkomst
  - ▶ Via verwijzing naar pensioenreglement in de arbeidsovereenkomst (incorporatie)
    - ▶ Let op: in dat geval pensioenreglement verstrekken

De pensioenovereenkomst III

Keuzes

- ▶ Mogelijkheid opnemen eenzijdig wijzigingsbeding
  - ▶ art. 19 PW
    - ▶ zodanig zwaarwichtig belang werkgever dat
    - ▶ het door de wijziging geschade belang van werknemer naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid daarvoor moet wijken
- ▶ Mogelijkheid tot opnemen betalingsvoorbehoud
  - ▶ art. 12 PW
- ▶ Mogelijkheid tot afstempelen
  - ▶ art. 134 PW
- ▶ Opnemen wat gebeurt in geval van verplichtstelling

De pensioenovereenkomst & de uitkeringsovereenkomst

- ▶ Onderbrengingsplicht pensioenovereenkomst werkgever
  - ▶ Art 23 PW

- ▶ Uitvoeringsovereenkomst wordt gesloten met
  - ▶ Een pensioenuitvoerder (verzekeraar, pensioenfonds, PPI)
  - ▶ Pensioeninstelling uit andere lidstaat
  - ▶ Verzekeraar met zetel buiten Nederland

Wat als de pensioenovereenkomst wordt gewijzigd?

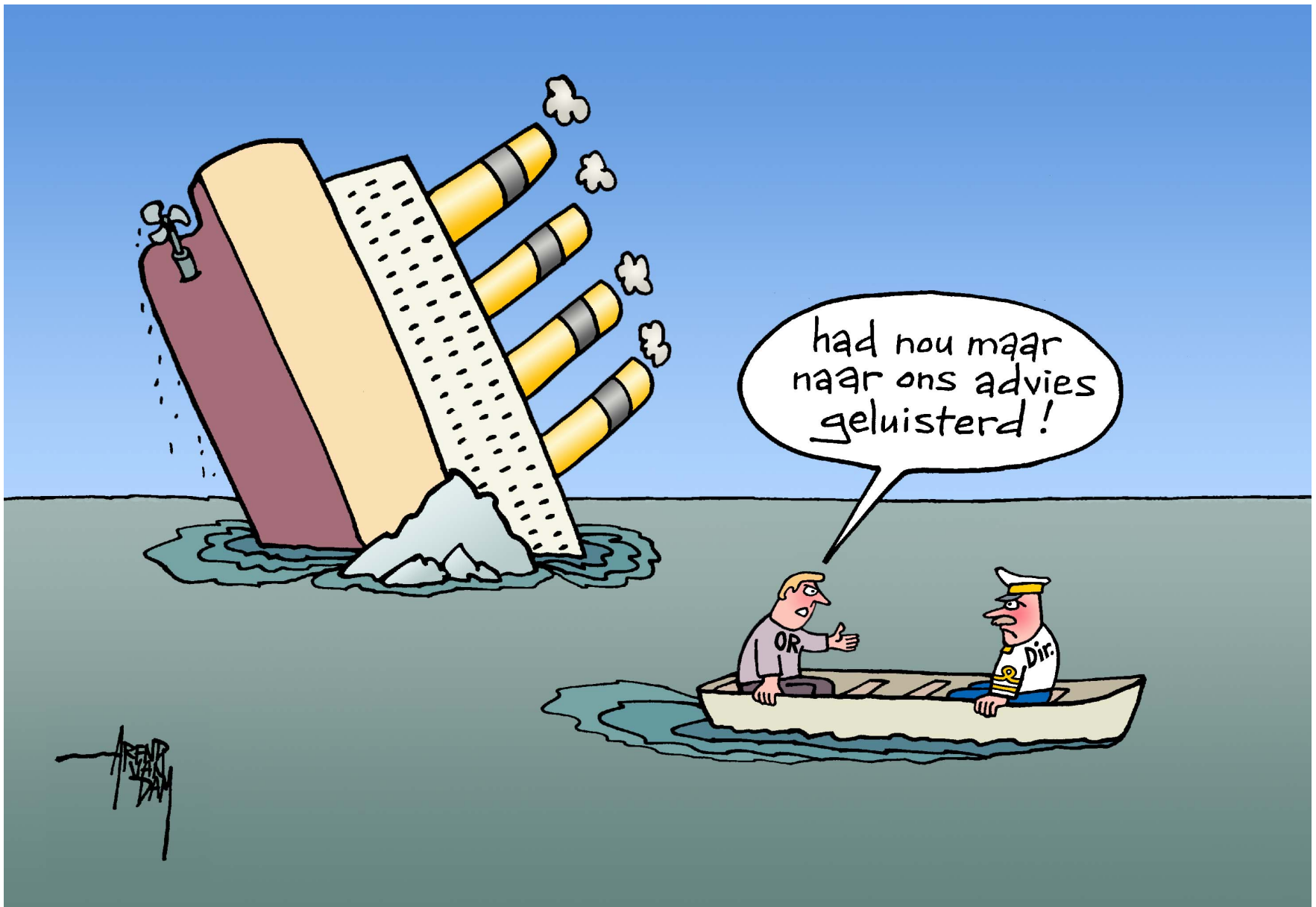

- ▶ Twee situaties qua medezeggenschap:
  - ▶ Wijzigingen bij verzekerde regelingen en PPI's
  - ▶ Wijzigingen bij ondernemingspensioenfondsen (opf) en bedrijfstakpensioenfondsen (bpf)

Wijziging bij verzekerde regelingen en PPI s - medezeggenschap

---

- ▶ Sociale partners zijn verantwoordelijk voor inhoud pensioenregeling, de verzekeraar/PPI is verantwoordelijk voor de uitvoering en de vastlegging hiervan
- ▶ De medezeggenschap bij wijziging van een verzekerde regeling danwel PPI
  - ▶ Ondernemingsraad (OR)
    - ▶ 27 WOR
    - ▶ Principes van goed pensioenfondsbestuur categorie D (rechtstreeks verzekerde regelingen)
  - ▶ Vereniging van pensioengerechtigden
    - ▶ 22 PW (hoorrecht)
  - ▶ Vertegenwoordigers van gepensioneerden
    - ▶ Principes van goed pensioenfondsbestuur, categorie D

Wijziging bij verzekerde regelingen en PPI's - medezeggenschap

---

▶ Artikel 27 WOR

- ▶ Instemmingsrecht OR voor elk voorgenomen besluit tot vaststelling, wijziging of intrekking van een regeling met betrekking tot een pensioenverzekering
- ▶ Discussie over reikwijdte
  - ▶ pensioenovereenkomst of
  - ▶ Pensioenovereenkomst en uitvoeringsovereenkomst

▶ Ook categorie D principes goed pensioenfondsbestuur van toepassing

- ▶ Adviesrecht over (verlenging van de) uitvoeringsovereenkomst (in aanvulling op 27 WOR)
- ▶ Advies over niveau overeen te komen serviceverlening met verzekeraar

Wijziging bij verzekerde regelingen en PPI's - medezeggenschap

---

- ▶ Voor PPI geldt
  - ▶ Artikel 23 lid 4 PW
    - ▶ Bij onderbrengen pensioenovereenkomst bij een PPI is art. 27 WOR van overeenkomstige toepassing
      - ▶ Let op: **discussie** want artikel 23 lid 4 PW zegt niets over wijziging of intrekken en ook niets over de toepassing van principes goed pensioenfondsbestuur categorie D

- ▶ Vereniging pensioengerechtigden
  - ▶ Hoorrecht via art. 22 PW over voorgenomen besluit in het kader van een uitvoeringsovereenkomst met een verzekeraar
    - ▶ Indien dit besluit van invloed is op de uitvoering of hoogte van pensioenrechten van gepensioneerden

Wijziging bij verzekerde regelingen en PPI's - medezeggenschap

---

- ▶ Vertegenwoordigers van gepensioneerden
  - ▶ Categorie D principes goed pensioenfondsbestuur van toepassing
    - ▶ adviesrecht over (verlenging van de) uitvoeringsovereenkomst
    - ▶ advies over niveau overeen te komen serviceverlening met verzekeraar

NB: Vertegenwoordigers van gepensioneerden is niet per se een vereniging van pensioengerechtigden

- ▶ Hoe vorm te geven als gepensioneerden niet verenigd zijn?

Wijzigingen opf'en en bpf'en

- ▶ Medezeggenschap bij een bedrijfstakpensioenfonds
  - ▶ Cao-partners beslissen over de inhoud en wijziging van de pensioenovereenkomst en regeling
    - ▶ dit betekent geen individuele instemming maar gebonden via vakbonden
  - ▶ Geen rol voor OR tenzij bovenwettelijke bevoegdheid
    - ▶ Let op: aangenomen amendement artikel 27 WOR van toepassing bij overgang naar niet verplicht bedrijfstakpensioenfonds
  - ▶ Let op: ook binnen bedrijfstakpensioenfonds medezeggenschap
    - ▶ Deelnemersraad artikel 111 PW
      - ▶ adviesrechten (vergelijkbaar met adviesrecht OR) bijvoorbeeld ten aanzien van wijziging reglementen en statuten
    - ▶ Deze medezeggenschap gaat veranderen met de Wet versterking bestuur pensioenfondsen:
      - ▶ deelnemer- en pensioengerechtigdenraad
      - ▶ belanghebbendenorgaan

Wijziging opf'en en bpf'en

- ▶ Medezeggenschap bij een OPF
  - ▶ Inhoud pensioenovereenkomst bepaald tussen werkgever en werknemers
  - ▶ Individuele instemming werknemers tenzij eenzijdig wijzigingsbeding?? Of binding door bestuursbesluit
  - ▶ Let op: ook binnen ondernemingspensioenfondsen medezeggenschap conform bedrijfstakpensioenfondsen
  - ▶ Geen rol voor OR tenzij bovenwettelijke bevoegdheid
    - ▶ Let op: aangenomen amendement artikel 27 WOR van toepassing bij overgang naar een ondernemingspensioenfonds

Wijziging met instemming of eenzijdig

- ▶ Hoofdregel: wijziging pensioenovereenkomst met instemming, tenzij
  - ▶ Eenzijdig wijzigingsbeding (art. 19 PW)
- ▶ Zwaarwichtig belang vereist voor eenzijdige wijziging
  - ▶ Wat is een zwaarwichtig belang?
- ▶ Wijziging wet- en regelgeving grond voor eenzijdige wijziging?
  - ▶ Sociale wetten
  - ▶ Fiscale wetten

Beperkingen aan wijziging van de pensioenovereenkomst

- ▶ Geen aantasting van opgebouwde pensioenaanspraken
  - ▶ Artikel 20 PW
    - ▶ Wijzigt wellicht bij invoering Nieuw Financieel Toetsingskader
      - ▶ discussie door nieuw, reële pensioencontract dat pensioenaanspraken geheel voorwaardelijk maakt

- ▶ Uitgewerkte rechtsituatie
  - ▶ Een verbod op het wijzigingen van pensioenaanspraken van slapers en rechten van pensioengerechtigden?
    - ▶ Discussie wanneer de pensioenovereenkomst is uitgewerkt
      - ▶ bij einde van arbeidsovereenkomst, of
      - ▶ op het moment van overlijden (Delta Lloyd arrest: op het moment dat geen pensioenbetalingen meer verschuldigd zijn)

Conclusies

- Wijzigingen en passende medezeggenschap is afhankelijk van de gekozen pensioenuitvoerder
- Eenzijdig wijzigingsbeding moet schriftelijk en is gekoppeld aan recht van werkgever om dit in te roepen (pensioenfonds heeft ander normenkader)
- Onduidelijkheid in praktijk over OR rol bij uitvoeringsovereenkomst
- Per geval bekijken welke medezeggenschap aan de orde is

Contactgegevens

Nicolette Opdam

Partner Pensioenrecht - Financial Services

Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP

Postbus 7925

1008 AC Amsterdam

Telefoonnummer: + 31 88 4070428

Faxnummer: + 31 88 4070470

Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP

Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP is een limited liability partnership gevestigd in Engeland en Wales met registratienummer OC335658. In relatie tot Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP. Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24433164. Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP heeft een strategische alliantie met Ernst & Young Belastingadviseurs LLP. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin is opgenomen dat iedere aansprakelijkheid is beperkt tot het bedrag dat in het desbetreffende geval onder onze beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt uitbetaald. De algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam en zijn in te zien op www.hollandlaw.nl.

HOLLAND VAN GIJZEN
ADVOCATEN EN NOTARISSEN